

DRAMMEN HAVN

NOTER TIL REGNSKAPET 2017

Note 1

Regnskapsprinsipper

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Regnskapet for Drammensregionens Interkommunale Havnevesen (Drammen havn) 2017 er utarbeidet i henhold til regnskapslovens bestemmelser og etter norske regnskapsstandarder.

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år klassifiseres også som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes og ikke være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Varige driftsmidler aktiveres og avskrives dersom de har en levetid på 3 år eller mer, og kostprisen overstiger 50 000,- NOK. Direkte vedlikehold av driftsmidler blir løpende kostnadsført under driftskostnader. Påkostninger og forbedringer tillegges driftsmiddelets bokførte verdi og avskrives sammen med dette.

Kundefordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering for de enkelte fordringene.

Inntektsføring skjer etter opptjeningsprinsippet som normalt vil være leveringstidspunktet for varer og tjenester. Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, det vil si at kostnader medtas i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres.

Skattekostnaden sammenstilles med regnskapsmessig resultat før skatt.

Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets direkte skattepliktige inntekt) og endring i netto utsatt skatt. Skattekostnaden fordeles på ordinært resultat og virkning av prinsippendring og korrigering av feil i henhold til skattegrunnlaget. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er presentert netto i balansen. Utsatt skatt er beregnet med 23% på grunnlag av de midlertidige forskjellene som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Drammen havn og det 100 % eide datterselskapet Drammen havn - Lierterminalen AS. Ved konsolidering av datterselskapet er kostmetoden benyttet. Interne mellomværender og transaksjoner er eliminert.

Note 2

Administrasjonsinntekter

Administrasjonsinntekter gjelder vårt datterselskap Drammen havn – Lierterminalen AS. Det årlige avtalte beløpet er på 100 000,- NOK.

Note 3

Skatter

Årets skattekostnad vedrører datterselskapet i konsernet og fremkommer slik:					
Konsern				2017	2016
Betalbar skatt av årets resultat				440 268	2 878 785
Endring skatt ved korreksjonsinntekt					0
Endring utsatt skatt				-28 343	-765 674
Virkning av endringer skatteregler				-9 644	-130 351
Skattekostnad ordinært resultat				402 281	1 982 760
Årets skatt i balansen vedrører datterselskapet i konsernet og fremkommer slik:					
Konsern				2017	2016
Betalbar skatt av årets resultat				440 268	2 878 785
Betalbar skatt i balansen				440 268	2 878 785

Oversikt over utsatt skatt:					
Konsern				2017	2016
Varige driftsmidler				221 815	3 128 421
Utsatt skatteforpliktelse				221 815	3 128 421

Note 4

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Drammen havn har avtale med Drammen Kommunale pensjonskasse (DKP) om tjenstepensjonsordning for sine ansatte. Ordningen omfatter i alt 19 nåværende og 64 tidligere ansatte. Drammen havn følger regnskapslovens bestemmelser og i tråd med dette er pensjonskostnadene basert på aktuarberegninger utført i samsvar med NRS 6 Pensjonskostnader.

<u>Netto pensjonsforpliktelser:</u>	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
Beregnete pensjonsforpliktelser	42 977 142	40 151 225
Pensjonsmidler	-42 576 976	-39 174 067
Netto faktiske pensjonsforpliktelser	400 166	977 158
Akkumulert gevinst/tap	679 375	736 631
Netto pensjonsforpliktelser	1 079 541	1 713 789
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelser	152 215	241 644
Netto forpliktelse inklusive arbeidsgiveravgift	1 231 756	1 955 433

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

Årets pensjonsopptjening DKP	1 839 992	1 719 197
Beregnet rentekostnad DKP	1 024 992	1 007 535
Amortisering av akkumulert tap/(gevinst)	-	-
Forventet avkastning av pensjonsmidler DKP	-1 421 442	-1 192 960
Beregnete pensjonskostnader	1 443 542	1 533 772
Differanse mellom beregnet og betalt pensjonspr.	9 996	28 334
Endelig pensjonskostnad	1 453 538	1 562 106

Aktuarberegnet premieinnbetaling	2 077 791	2 158 045
Årets bokførte pensjonspremie	2 087 787	2 186 379
Differanse	-9 996	-28 334

Differansen må ses i sammenheng med :

Innbetalinger til AFP ordningen

Ansattes medlemsinnskudd til pensjonsordningen

Ved beregning av pensjonskostnad og netto pensjonsforpliktelse

er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	2017	2016
Diskonteringsrente	2,60 %	2,70 %
Forventet lønnsøkning	2,50 %	2,50 %
Forventet økning av G	2,25 %	2,25 %
Forventet pensjonsregulering	1,50 %	1,50 %
Antatt langsiktig avkastning	3,60 %	3,30 %
Korridorgrænse for amortisering av estimatavvik	10,00 %	10,00 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %

Note 5

Lønnskostnader, godtgjørelser

Lønnskostnader kan spesifiseres slik:

Morselskap			Konsern	
2017	2016		2017	2016
13 042 608	12 667 221	Lønn og andre ytelser	13 042 608	12 667 221
2 179 636	2 124 523	Arbeidsgiveravgift	2 179 636	2 124 523
1 364 109	1 474 082	Pensjonskostnader	1 364 109	1 474 082
677 495	577 267	Andre personalkostnader	677 495	577 267
17 263 848	16 843 093		17 263 848	16 843 093

Antall årsverk på Drammen havn er 18,47 fordelt på 19 ansatte. Det er i 2017 utbetalt lønn og godtgjørelse til havnedirektør på 1.214.235,- NOK. Til styret er det utbetalt en godtgjørelse på 414.682,- NOK.

Revisor					
Morselskap			Konsern		
2017	2016		2017	2016	
29 000	75 000	Ordinært revisjonshonorar	119 000	119 000	
		Teknisk regnskapsbistand			
29 000	44 800	Honorar for andre tjenester	65 950	60 800	
58 000	119 800		184 950	179 800	

Note 6

Leieavtaler

Drammen havn leier av Drammen Eiendom KF Sven Haugesgt. 31 og 32 for ca 1 MNOK i året. Administrasjonsbygningen og Marinaen leies for 0,6 MNOK. Drammen havn leier også Skur 1 til maritim senter for kr. 0 pr. år mot at havna står for og dekker alle kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold. Total årlig leie i 2017 utgjorde 1.676.340,- NOK.

Drammen havn leier også kaifronten på Tangen i de tilfeller hvor det ankommer skip som skal laste og losse. Inntekter som kaivederlag, varevederlag og leie av areal vil bli delt mellom Drammen Eiendom KF og Drammen havn med hhv. 75% og 25%.

Drammen Eiendom KF og Drammen havn har inngått en avtale om eiendomsoverdragelse som tro i kraft 01.01.2017, der Drammen havn i hovedsak skal få benytte festeareal «gratis» mot at Drammen Eiendom KF får overta Drammen havn sine eiendommer på Tangensiden. Denne eiendomstransaksjonen vil bli synliggjort i regnskapet for perioden 2017 - 2041.

Avtalen er regnskapsført til virkelig verdi jamfør Norsk Standard. Avtalen som omhandler fremtidig «gratis» festeavtale er verdsatt til 37,5 MNOK. Det er benyttet en yield på 7,5 år. Egenkapitalen er tilskrevet gevinsten av eiendomsoverdragelsen på 24,1 MNOK. Verdien av «gratis» festeavtale avskrives frem til år 2041 dvs. avskrivning på 1,5 MNOK pr. år. I 2041 vil balansen da vise et underskudd på 13 MNOK som et resultat av eiendomstransaksjonen.

Note 7

Varige driftsmidler – Morselskap

Morselskap	Transp.-	Maskiner,	Bygninger/	Tomter/ kaier	Fyr	Aktiverte
	midler/kraner	verktøy m.m	Anlegg			Utfyllinger
Hist.ansk.kost 01.01.17	93 156 096	12 435 612	91 662 749	325 084 380	3 387 600	31 377 282
Akk.avskrivninger/ Nedskr. Pr. 01.01.17	67 407 372	10 694 394	55 825 424	67 639 129	3 387 600	16 259 992
Bokført verdi 01.01.17	25 748 724	1 741 218	35 837 325	257 445 251	0	15 117 290
Tilgang 2017	0	0	0	16 282 431	0	0
Avgang 2017	0	0	20 912 337	735 000	0	0
Avskrivninger 2017	5 186 138	182 948	1 209 854	2 346 611	0	523 000
Nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Bokført verdi 31.12.17	20 562 586	1 558 270	13 715 134	270 646 071	0	14 594 290
Prosent for ord. Avskrivninger	4-10%	6,67-14,3%	2-20%	1,67-2%	2,50 %	1,67 %

Varige driftsmidler – Konsern

Konsern	Transp.- midler/kraner	Maskiner, verktøy m.m	Bygninger/ Anlegg	Tomter/ kaier mv	Fyr	Aktiverte Utfyllinger
Hist.ansk.kost 01.01.17	93 156 096	12 435 612	249 349 444	325 084 380	3 387 600	31 377 282
Akk.avskrivninger/ Nedskr. Pr. 01.01.17	67 407 372	10 694 394	119 432 899	67 639 129	3 387 600	16 259 992
Bokført verdi 01.01.17	25 748 724	1 741 218	129 916 545	257 445 251	0	15 117 290
Tilgang 2017	0	0	0	16 282 431	0	0
Avgang 2017	0	0	96 606 163	735 000	0	0
Avskrivninger 2017	5 186 138	182 948	2 077 554	2 346 611	0	523 000
Nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Bokført verdi 31.12.17	20 562 586	1 558 270	31 232 828	270 646 071	0	14 594 290
Prosentats for ord. Avskrivninger	4-10%	6,67-14,3%	2-20%	1,67-2%	2,50 %	1,67 %

Immaterielle eiendeler

Bokført Immateriell eiendel har oppstått i forbindelse med avtale om eiendomsoverdragelse med Drammen Eiendom KF. Som kompensasjon for avhendelse av Drammen havn sine eiendeler på Tangenområdet til Drammen Eiendom KF, har Drammen havn fått rett til å benytte Drammen Eiendom KF sine områder vederlagsfritt. Denne rettigheten er beregnet til 37,5 MNOK med en avskrivningstid på 25 år. Se også note 6.

Aktivert verdi: 37 500 000

Akkumulert avskrivning: 1 500 000

Bokført verdi: 36 000 000

Investeringer i varige driftsmidler siste 5 år

Morselskap

	2017	2016	2015	2014	2013
Transp.midler	0	0	115 000	30 388 329	0
Maskiner, verktøy	0	0	0	0	0
Bygn./anlegg	0	0	12 067	3 506 410	0
Tomter/kaier	16.282.431	30.698.678	17 555 620	13 400	12 697 822
Sikring Batteriøya	0	0	0	0	0
Pågående utfylling	0	0	0	0	0
Sum	16.698.678	30.698.678	17 682 687	33 908 139	12 697 822

Note 8

Renteinntekter, fordring konsernselskap / Langsiktig gjeld

Renteinntekter/Fordring konsernselskap

Drammen havn – Lierterminalen AS innfridde sitt lån på 22,9 MNOK i sin helhet til Drammen havn pr. 24.04.2017.

Langsiktig gjeld

Drammen havn tok opp et lån, juni 2008, på 85,0 MNOK i Kommunalbanken Norge. Lånet går over 30 år og er delt inn i tre like store deler der to har fastrente og ett har flytende rente. Gjeld som forfaller senere enn 5 år utgjør 34,9 MNOK, tilsvarende forrige år utgjorde 43,9 MNOK.

Note 9

Pantstillelser og garantier

		Bokført gjeld som er sikret ved pant eller lignende:		
Morselskap		Konsern		
2017	2016		2017	2016
59 499 940	62 333 280	Gjeld til kredittinstitusjoner	59 499 940	95 578 664
59 499 940	62 333 280	Sum	59 499 940	95 578 664
		Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet for bokført gjeld:		
0	0	Kundefordringer	0	981 350
13 715 132	35 837 325	Bygninger, bygn.m.anlegg	13 715 132	129 916 545
13 715 132	35 837 325	Sum	13 715 132	130 897 895

Note 10

Aktiverte kostnader

Beløpet gjelder oppfylling av leide arealer på Furuholmen. Grunnen eies av Drammen kommune, som skal overta arealene ved leietidens utløp hhv. 2041 og 2047.

Kostnadene periodiseres over leiekontraktens varighet, for 2017 utgjør dette 523 000,- NOK.

Note 11

Investering i datterselskap og andre selskap

Morselskap

	Eier- andel	Antall	Pålydende	Kostpris/ bokført verdi
Eidos Eiendomsutv. A/S	30%	60	5000	900 000
DH - Lierterminalen AS	100%	20.000	1000	20 000 000
				<u>20 900 000</u>

Datterselskapet Drammen havn - Lierterminalen AS har et bokført resultat i 2017 på 8 896 825,- NOK og en bokført egenkapital på kr 50 531 725,- pr. 31.12.2017.

Bokført resultat for Eidos Eiendomsutvikling AS er kr. 8 561 108 og bokført egenkapital 91 636 483,-.

Konsern

I konsernregnskapet er Eidos Eiendomsutvikling AS oppført etter egenkapitalmetoden

	Anskaffelses- kost	Bokført verdi 01.01	Resultat- andel	Balanseført verdi
Eidos AS	900 000	24 922 613	2 568 332	27 490 945
	900 000	24 922 613	2 568 322	27 490 945

Prinsippendring

Eidos AS sitt regnskap har i tidligere år vært oppført etter kostmetoden i konsernregnskapet. I følge bokføringslovens § 5-17 skal tilknyttet regnskap føres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Ved overgang fra kostmetoden til egenkapitalmetoden er fjorårstallene omarbeidet og virkningen er ført direkte mot egenkapitalen

Note 12

Kundefordringer/Andre fordringer

Kundefordringer	Morselskap		Konsern	
	<u>31.12.17</u>	<u>31.12.16</u>	<u>31.12.17</u>	<u>31.12.16</u>
Pålydende	9 565 613	6.220.012	9 997 973	7.201.362

Ikke forfalte kundefordringer i konsernet pr. 31.12.17 utgjør kr 8 725 206,- NOK. Det forfalte beløpet som utgjør kr. 1 272 767,- skyldes i all hovedsak kunder som er sent ute med betalingen. Fordringene vurderes i all hovedsak å bli innbetalt i 2018. Tap på fordringer utgjør kr 5 757,- som kan knyttes opp til Ocean Saver som gikk konkurs i 2017.

Note 13

Bankinnskudd

Morselskap

I posten inngår bundet bankinnskudd som følger:	2017	2016
Skattrekkskonto	1.285.548,-	1.304.030,-
Skyldig skattetrekk utgjør 771.530,- NOK pr. 31.12.2017.		

Note 14

Offentlige avgifter

Drammen havn skylder mva til Skatteetaten med 914.176,- NOK pr. 31.12.2017.

Note 15

Egenkapital

Morselskap

	Kapitalkonto	Frie fond	Sum
Egenkapital 01.01	311 777 611	57 500 148	369 277 759
Årets resultat	46 335 974	0	46 335 974
Sum	<u>358 113 585</u>	<u>57 500 148</u>	<u>415 613 733</u>

Konsern

	Kapitalkonto	Frie fond	Sum
Egenkapital 01.01	361 664 663 ²⁾	57 500 148	419 164 811
Årets resultat	55 801 131	0	55 801 131
Korr. tidl. års feil	882 130 ¹⁾		882 130
Annen EK fra Terminal 4 Lier AS	<u>- 3 111 667</u>		<u>- 3 111 667</u>
Sum	<u>415 236 257</u>	<u>57 500 148</u>	<u>472 736 405</u>

¹⁾ Korreksjon av tidligere års feil gjelder tidligere kostnadsført anskaffelse som nå er aktivert som driftsmiddel

²⁾ Egenkapitalen 01.01 er omarbeidet, se note 11.

Note 16

Eierforhold

Eierforholdet til Drammen Havn er som følger

Drammen kommune	55%
Lier kommune	18%
Røyken kommune	9%
Hurum kommune	9%
Svelvik kommune	9%

Note 17

Andre forpliktelser

Morselskapet har en tvistesak gående fra november 2013 som kan resultere i en mulig forpliktelse. Det er ikke regnskapsført noe beløp, da det foreløpig ikke er noe avgjørelse i saken. Selskapet vil eventuelt engasjere advokat med spesifikk kunnskap på området sjørett for om mulig å komme til enighet med annen part i saken.

Drammen havn ble høsten 2016 anmeldt av Fylkesmannens miljøavdeling og miljøorganisasjonen Neptun Network for å ha bidratt til å forurense fjorden. Saken er fremdeles under etterforskning.

Note 18

Transaksjoner med nærstående

Transaksjoner med nærstående skjer på markedsmessige vilkår.